

B.Com. Semester - 6 (CBCS) Examination
July-2025 (OLD COURSE)
MANAGEMENT ACCOUNTING -2(DSE-3)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ જુનાગઢ લિ. નું તારીખ 31-3-2024 ના રોજ નું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે તેને વિશ્લેષણ માટે યોગ્ય ફોર્મમાં (૨૦) ગોઠવો અને નીચેના ગુણોત્તરો ગણો.

જવાબદારીઓ	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
ભરપાઈ થયેલી મૂડી	1,00,000	કાયમી મિલકતો	200,000
અનામત અને નફો	69,000	સ્ટોક	50,000
ડિબેન્ચર	1,00,000	દેવાદારો	11,000
લેણદારો	16,000	લેણીહૂંડી	4,000
દેવીહૂંડી	6,000	બેંકમાં રોકડ	26,000
	2,91,000		2,91,000

કુલ વેચાણ રૂ. 2,00,000 અને ચોખ્ખો નફો રૂ. 40,000

- 1) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર
- 2) ચાલુ ગુણોત્તર
- 3) માલિકી ગુણોત્તર
- 4) દેવાદાર ગુણોત્તર (વર્ષના 360 દિવસો)
- 5) કાર્યશીલ મૂડીનો ચલનદર

અથવા

પ્રશ્ન.૧ નીચેની વિગતો ગિરનાર લિમિટેડના નાણાકીય રેકૉર્ડમાંથી લેવામાં આવી છે

કુલ વેચાણ (જે પૈકી 20% રોકડ વેચાણ છે)	8,00,000
વેચેલ માલની પડતર	6,50,000
ઇક્વિટી શેર મૂડી	2,50,000
15% ના ડિબેન્ચર	2,00,000
ડિબેન્ચર વટાવ	5,000
ચોખ્ખો નફો (50% કરવેરા બાદ)	40,000
રાખી મુકેલ કમાણી	52,000
દેવાદારો	85,000
પ્રાથમિક ખર્ચ	20,000

ઉપરની માહિતી પરથી નીચેના ગુણોત્તરો ગણો:

- 1) સંચાલન ગુણોત્તર
- 2) દેવાદાર ગુણોત્તર (વર્ષના 360 દિવસો)
- 3) શેર હોલ્ડરોના ભંડોળો પર વળતરનો દર
- 4) કુલ રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર

પ્રશ્ન.૨ દ્વારિકા લિમિટેડ ની નીચેની માહિતી પરથી ૩૧ જુલાઈ ૨૦૨૪ ના રોજ પૂરા થતા ચાર માસનું રોકડ અંદાજપત્ર (૨૦) તૈયાર કરો.

પહેલી એપ્રિલ ૨૦૨૪ ના રોજ રોકડ સીલક રૂ. ૨૫,૦૦૦

માસ	કુલ વેચાણ	કુલ ખરીદી	મજૂરી	કારખાના ખર્ચ	ઓફિસ ખર્ચ
ફેબ્રુઆરી	૩,૦૦,૦૦૦	૧,૫૦,૦૦૦	૬૦,૦૦૦	૫૦,૦૦૦	૨૫,૦૦૦
માર્ચ	૩,૫૦,૦૦૦	૨,૦૦,૦૦૦	૭૫,૦૦૦	૪૦,૦૦૦	૪૦,૦૦૦
એપ્રિલ	૪,૦૦,૦૦૦	૨,૫૦,૦૦૦	૧,૦૦,૦૦૦	૪૦,૦૦૦	૫૦,૦૦૦
મે	૪,૫૦,૦૦૦	૩,૦૦,૦૦૦	૧,૧૦,૦૦૦	૪૫,૦૦૦	૫૦,૦૦૦
જૂન	૫,૦૦,૦૦૦	૩,૦૦,૦૦૦	૧,૧૨,૫૦૦	૬૦,૦૦૦	૪૦,૦૦૦
જુલાઈ	૫,૫૦,૦૦૦	૩,૨૫,૦૦૦	૧,૨૫,૦૦૦	૪૫,૦૦૦	૫૫,૦૦૦

- કુલ વેચાણમાં ૪૦% રોકડ વેચાણ અને ૬૦% ઉધાર વેચાણ ધારો.
- કુલ ખરીદીમાં ૨૫% રોકડ ખરીદી અને ૭૫% ઉધાર ખરીદી ધારો.
- દેવાદારો પાસેથી ૪૦% નાણાં બીજા મહિને વસૂલ થાય છે બાકીના ત્યાર પછીના મહિનામાં મળે છે.
- કારખાના ખર્ચમાં દર મહિને ₹૧૦,૦૦૦ ઘસારાનો સમાવેશ થાય છે.
- વેપારીઓને બે માસ બાદ ચુકવાય છે.
- મજૂરી ચૂકવણી નો ગાળો ૧/૨ માસ કારખાના ખર્ચ ૧ માસ ઓફિસ ખર્ચ ૧/૨ માસ.
- જુલાઈ ૨૦૨૪ માં હપ્તાના રૂપિયા ૩૦,૦૦૦ ચૂકવવાના છે.
- જૂન ૨૦૨૪ માં ભાડાની આવક ₹૨૦,૦૦૦ મળવાની છે.

અથવા

પ્રશ્ન.૨ નીચેની માહિતી પરથી સોરઠ લિમિટેડનું એપ્રિલ થી જૂન, ૨૦૨૪ સુધીની મુદત માટેનું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો:

- તા. ૧-૪-૨૦૨૪ના રોજ રોકડ-બેન્ક સિલક રૂ. ૨૫,૦૦૦
- પડતર પર કાચા નફાનો દર ૨૫%
- અન્ય માહિતી:

માસ	કુલ ખરીદી	શરૂનો સ્ટોક	પરોક્ષ ખર્ચા
માર્ચ	૧,૫૦,૦૦૦	૧૦,૦૦૦	૨૧,૦૦૦
એપ્રિલ	૧,૬૦,૦૦૦	૧૫,૦૦૦	૨૨,૭૫૦
મે	૧,૮૦,૦૦૦	૨૦,૦૦૦	૨૬,૭૫૦
જૂન	૨,૦૦,૦૦૦	૨૫,૦૦૦	૨૮,૫૦૦
જુલાઈ	૨,૧૦,૦૦૦	૩૦,૦૦૦	૩૦,૦૦૦

- મે ૨૦૨૪ માં રૂ. ૧૮,૨૫૦ નું એક યંત્ર ખરીદવાનું છે. રૂ. ૧૦,૦૦૦ તે જ માસમાં અને બાકીના તે પછીના માસમાં ચૂકવાશે.
- ખરીદી અને વેચાણ ૮૦% ઉધાર થાય છે.
- સમય ગાળો: ઉધાર વેચાણ ૧ માસ, ઉધાર ખરીદી ૧/૨ માસ.

પ્રશ્ન.૩ એક કારખાનું હાલમાં તેની ઉત્પાદન ક્ષમતાના 50% જેટલું કામ કરે છે અને 10,000 એકમોનું ઉત્પાદન (૧૫) એકમદીઠ રૂ. 180 પડતર આવે તે રીતે કરે છે. હાલની વેચાણ કિંમત એકમદીઠ રૂ. 200 છે.

વિગત	રૂ.
માલસામાન	100
મજૂરી	30
કારખાનાનો શિરોપરી ખર્ચ (40 % સ્થિર છે.)	30
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ (50 % સ્થિર છે.)	20

60% ઉત્પાદન ક્ષમતાએ કાચા માલની પડતરમાં 2% વધારો થાય છે અને વેચાણ કિંમતમાં 2% ઘટાડો થાય છે. 80% ઉત્પાદન ક્ષમતાએ કાચા માલની પડતરમાં 5% વધારો થાય છે અને વેચાણ કિંમતમાં 5% ઘટાડો થાય છે. 60% અને 80% ની ઉત્પાદન સપાટીએ કંપનીની પડતર અને નફો દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૩ ભવનાથ લિમિટેડ હાલમાં 80% ઉત્પાદન શક્તિએ કામ કરે છે. છેલ્લા વર્ષ દરમિયાન કામગીરી 60% રહી છે. હાલનું ઉત્પાદન 80,000 એકમો છે. વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ 90% ઉત્પાદન શક્તિની સપાટી માટે આયોજન કર્યું છે. કુલ ઉત્પાદન 100% ઉત્પાદન શક્તિએ 100,000 એકમોનું છે. અન્ય વિગતો નીચે મુજબ છે :

વિગત	60% રૂ.	80% રૂ.
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	9,00,000	12,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	6,00,000	8,00,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	3,60,000	4,00,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	1,60,000	1,60,000
વેચાણ અને વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચ	3,00,000	3,20,000

વર્ષ દરમિયાન નફો વેચાણ પર 20% લેખે અંદાજેલ છે અને તમામ ખર્ચમાં 10% વધારો અપેક્ષિત છે. આવતા વર્ષ માટે 90% ઉત્પાદન શક્તિએ પરિવર્તનશીલ બજેટ તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન.૪ નીચે આપેલાં પાકાં સરવૈયાં અને વધારાની માહિતી ધ્યાનમાં લઈ રોકડ પ્રવાહનું પત્રક તૈયાર કરો. આ માટે (૧૫) તમે કરેલ બધી ગણતરીઓ તમારા જવાબના ભાગરૂપે જ દર્શાવવાની છે.

જવાબદારીઓ	31-3-23	31-3-24	મિલકતો	31-3-23	31-3-24
ઇક્વિટી શેરમૂડી	2,00,000	2,50,000	પાઘડી	30,000	27,000
જામીનગીરી પ્રીમિયમ	10,000	15,000	જમીન-મકાન	90,000	1,40,000
સામાન્ય અનામત	35,000	40,000	યંત્રો	1,30,000	1,50,000
ન. નુ. ખાતુ	25,000	90,000	પેટન્ટ્સ	50,000	45,000
6% ડિબેન્ચર	1,00,000	1,00,000	ફર્નિચર	15,000	13,500
લેણદારો	30,000	40,000	દેવાદારો	45,000	70,000
કરવેરાની જોગવાઈ	18,000	15,000	રોકડ અને બેન્ક	5,800	7,000
			સ્ટોક	50,000	96,000
			ડિબેન્ચર વટાવ	1,200	1,000
			પ્રાથમિક ખર્ચ	1,000	500
	4,18,000	5,50,000		4,18,000	5,50,000

વધારાની માહિતી :

- 1) માંડી વાળેલ ઘસારો : જમીન અને મકાન રૂ. 9,000, ચંત્રો રૂ. 13,000, પેટન્ડ્સ રૂ. 5,000, ફર્નિચર અને ફિક્સચર્સ રૂ. 1,500.
- 2) વર્ષ દરમિયાન રૂ. 20,000 નાં ચંત્રો રૂ. 15,000 માં વેચવામાં આવ્યાં હતા.
- 3) વર્ષ દરમિયાન ચૂકવેલ કરવેરા અને ડિવિડન્ડ અનુક્રમે રૂ. 10,000 અને રૂ. 20,000 હતા.

અથવા

પ્રશ્ન.૪ નીચે આપેલાં પાકાં સરવૈયાં અને વધારાની માહિતી ધ્યાનમાં લઈ રોકડ પ્રવાહનું પત્રક તૈયાર કરો. આ માટે તમે કરેલ બધી ગણતરીઓ તમારા જવાબના ભાગરૂપે જ દર્શાવવાની છે.

જવાબદારીઓ	31-3-23	31-3-24	મિલકતો	31-3-23	31-3-24
ઇક્વિટી શેરમૂડી	2,00,000	2,50,000	પાઘડી	-----	5,000
સામાન્ય અનામત	50,000	60,000	જમીન-મકાન	2,00,000	1,90,000
ન. નુ. ખાતુ	30,500	30,600	ચંત્રો	1,50,000	1,69,000
બેન્ક લોન	70,000	-----	સ્ટોક	1,00,000	74,000
લેણદારો	1,50,000	1,35,200	દેવાદારો	80,000	64,200
કરવેરાની જોગવાઈ	30,000	35,000	રોકડ	500	600
			બેન્ક સિલક	-----	8,000
	5,30,500	5,10,800		5,30,500	5,10,800

વધારાની માહિતી:

- 1) રૂ. 23,000 ડિવિડન્ડ ચૂકવ્યું હતું.
- 2) એક અન્ય કંપનીની મિલકતો ખરીદી હતી, જે સામે રૂ. 50,000 ના શેર આપ્યા હતા. નીચેની મિલકતો ખરીદી હતી: સ્ટોક રૂ. 20,000, ચંત્રો રૂ. 25,000
- 3) રૂ. 8,000 નાં નવાં ચંત્રો ખરીદ્યાં હતાં.
- 4) ચંત્રો પર રૂ. 12,000 ઘસારો માંડી વાળવામાં આવ્યો હતો, જ્યારે જમીન અને મકાન પર રૂ. 10,000 ઘસારો માંડી વાળવામાં આવ્યો હતો.
- 5) વર્ષ દરમિયાન રૂ. 33,000 કરવેરાની જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી.
- 6) ચંત્રના વેચાણનું નુકસાન રૂ. 200 સામાન્ય અનામત ખાતે માંડી વાળવામાં આવ્યું હતું

ENGLISH VERSION

Que.1 The following is the Balance Sheet of Junagadh Ltd.as on 31-03-2024 rearrange it in a form suitable (20) for analysis and calculate the following ratios

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Paid up Capital	1,00,000	Fixed Assets	200,000
Reserve and Profits	69,000	Stock	50,000
Debentures	1,00,000	Debtors	11,000
Creditors	16,000	Bills payable	4,000
Bills payable	6,000	Cash at Bank	26,000
	2,91,000		2,91,000

Total Sales Rs. 2,00,000 અને Net Profit Rs. 40,000

- 1) Net Profit Ratio
- 2) Current Ratio
- 3) Proprietary Ratio
- 4) Debtors Ratio (360 days for the year)
- 5) Working Capital Turnover

OR

Que.1 The information given below is taken from the financial records of Girnar Ltd,

Total Sales (out of which 20% are cash sales)	8,00,000
Cost of goods sold	6,50,000
Equity Share Capital	2,50,000
15% Debenture	2,00,000
Debenture Discount	5,000
Net Profit (after 50% tax)	40,000
Retained earnings	52,000
Sundry Debtors	85,000
Preliminary Expenses	20,000

From the above information calculate the following accounting ratios:

- 1) Operating ratio
- 2) Debtors' ratio (360 days for the year)
- 3) Rate of return on shareholders' fund
- 4) Rate of return on total capital employed

Que.2 From the following information of Dwarika Ltd. prepare Cash Budget for four months up to 31st July, (20) 2024:

Cash and Bank Balance Rs. 25,000 on 1st April, 2024.

Months	Total Sales	Total Purchase	Wages	Factory Exp.	Office Exp.
February	3,00,000	1,50,000	60,000	50,000	25,000
March	3,50,000	2,00,000	75,000	40,000	40,000
April	4,00,000	2,50,000	1,00,000	40,000	50,000
May	4,50,000	3,00,000	1,10,000	45,000	50,000
June	5,00,000	3,00,000	1,12,500	60,000	40,000
July	5,50,000	3,25,000	1,25,000	45,000	55,000

- 1) Assume 40% of total sales are cash sales and 60% are credit sales.
- 2) Assume 25% of total purchases are cash purchase and 75% are credit purchase.
- 3) 40% of credit sales are realised in the next month and remaining in third month.
- 4) The depreciation of Rs. 10,000 is included in factory expenses.
- 5) The creditors are to be paid after two months.
- 6) The lag in payment of wages 1/2 month, factory exp. 1 month and office exp. 1/2 month.
- 7) The instalment of Rs. 30,000 is due in month of July, 2024.
- 8) An income of Rs. 20,000 is due in the month of June, 2024.

OR

Que.2 Draw out Cash Budget of Sorath Ltd. for April to June, 2024 from the following information :

- 1) Cash and Bank balance on 1-4-2024 Rs. 25,000.
- 2) Rate of Gross Profit on cost 25%.
- 3) Other information:

Months	Total Sales	Opening Stock	Overheads
March	1,50,000	10,000	21,000
April	1,60,000	15,000	22,750
May	1,80,000	20,000	26,750
June	2,00,000	25,000	28,500
July	2,10,000	30,000	30,000

- 4) A machine costing Rs. 18,250 to be purchased in May, 2024. Rs. 10,000 is payable in the same month and the balance amount in the following month.
- 5) 80% of purchases and sales are on credit terms.
- 6) Time lag: Credit Sales 1 month, Credit Purchase 1/2 month.

Que.3 A factory is currently working at 50% capacity and produces 10,000 units. At 50% working, the product cost per unit is Rs. 180 and is sold at Rs. 200 per unit. (15)

Particulars	Rs.
Materials	100
Labour	30
Factory Overheads (40 % Fixed)	30
Administration overheads (50 % Fixed)	20

At 60% working, raw materials cost increases by 2% and selling price falls by 2%.

At 80% working, raw materials cost increases by 5% and selling price falls by 5%.

When it works to 60% and 80% capacity, prepare the cost of company and statement of profit of the company.

OR

Que.3 Bhavnath Limited is currently operating at 80% capacity. During the last year, the capacity has been 60%. The current production is 80,000 units. During the year, the company has planned for a production capacity of 90%. The total production is 100,000 units at 100% capacity. Other details are as follows:

Particulars	60% (Rs.)	80% (Rs.)
Direct materials	9,00,000	12,00,000
Direct labour	6,00,000	8,00,000
Factory overhead	3,60,000	4,00,000
Administrative overhead	1,60,000	1,60,000
Selling and distribution overhead	3,00,000	3,20,000

Profit during the year is estimated at 20% on sales and a 10% increase in all expenses is expected. Prepare a variable budget for the next year at 90% production capacity.

Que.4 Prepare a Cash Flow Statement after taking in to account the Balance Sheet and additional information given below. All the calculation done by you are to be shown as part of your answer. (15)

Liabilities	31-3-23	31-3-24	Assets	31-3-23	31-3-24
Equity Share Capital	2,00,000	2,50,000	Goodwill	30,000	27,000
Security Premium	10,000	15,000	Land & Building	90,000	1,40,000
General Reserve	35,000	40,000	Machinery	1,30,000	1,50,000
Profit & Loss A/c	25,000	90,000	Patents	50,000	45,000
6% Debenture	1,00,000	1,00,000	Furniture	15,000	13,500
Creditors	30,000	40,000	Debtors	45,000	70,000
Provision for Taxation	18,000	15,000	Cash & Bank	5,800	7,000
			Stock	50,000	96,000
			Debenture Discount	1,200	1,000
			Preliminary Expenses	1,000	500
	4,18,000	5,50,000		4,18,000	5,50,000

Additional Information:

- 1) Depreciation written off: Land & Building Rs. 9,000; Machinery Rs. 13,000; Patents Rs. 5,000; Furniture & Fixtures Rs. 1,500
- 2) during the year Machinery of Rs. 20,000 was sold at Rs. 15,000
- 3) During the year Taxes and Dividend paid were Rs. 10,000 and 20,000 respectively.

OR

Que.4 Prepare a Cash Flow Statement after taking in to account the Balance Sheet and additional information given below. All the calculation done by you are to be shown as part of your answer.

Liabilities	31-3-23	31-3-24	Assets	31-3-23	31-3-24
Equity Share Capital	2,00,000	2,50,000	Goodwill	-----	5,000
General Reserve	50,000	60,000	Land & Building	2,00,000	1,90,000
Profit & Loss A/c	30,500	30,600	Machinery	1,50,000	1,69,000
Bank Loan	70,000	-----	Stock	1,00,000	74,000
Creditors	1,50,000	1,35,200	Debtors	80,000	64,200
Provision for Taxation	30,000	35,000	Cash	500	600
			Bank	-----	8,000
	5,30,500	5,10,800		5,30,500	5,10,800

Additional Information:

- 1) Dividend of Rs. 23,000 was paid.
- 2) The following assets of another company were purchased for a consideration of Rs. 50,000 paid for in shares: Stock Rs. 20,000; Machinery Rs. 25,000
- 3) Machinery was purchased for Rs. 8,000.
- 4) Depreciation written off: Machinery Rs. 12,000; Land and Building Rs. 10,000.
- 5) Provision was made for income-tax Rs. 33,000 during the year.
- 6) The loss on sale of machinery Rs. 200 was transferred to General Reserve.
